

بررسی اثربخشی دروس موضوعی تربیتی (PCK) در کسب صلاحیت های حرفه ای نو معلمان دانش آموخته دانشگاه فرهنگیان

دکتر جاودانی^۱، محمد؛ خادمی، سحر^۲؛ کتابی، محدثه^۳

۱. استادیار، گروه علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، شیراز، ایران،

۲. دانشجوی کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان پردیس باهنر فارس،

۳. دانشجوی کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان پردیس باهنر فارس، (نویسنده مسئول)

چکیده

حرفه ای معلمان را دچار بحران نموده است. فقدان صلاحیت های مرتبط برای برخورد با این موقعیت جدید باعث شده که بسیاری از معلمان هویت حرفه ای خود را در تنگنا ببینند [۵]. در حقیقت صلاحیت معلم به توانایی معلم در برآوردن نیازها و مطالبات حرفه ای تدریس به میزان کافی و با استفاده از مجموعه ای یکپارچه از دانش ها، مهارت و نگرش گفته می شود به طوری که این مجموعه در عملکرد و بازتاب معلم تجلی یابد.

در تایید این موضوع که شایستگی های معلمان باید مورد بازنگری قرار بگیرد شعبانی (۱۳۸۳) [۳] در پژوهشی با عنوان "بررسی تطبیقی برنامه ی تربیت معلم ایران و چند کشور جهان" مهمترین نارسایی ها و مشکلات تربیت معلم در کشور را نارسایی در انتخاب معلم، کاهش سطح تخصصی و حرفه ایی معلمان، نارسایی های آموزشی و برنامه ی درسی مراکز تربیت معلم می داند. کریمی [۴] نیز با توجه به یافته های مطالعه بین المللی پیشرفت سواد خواندن پرلز (۲۰۰۱) در تحلیل نتایج به لزوم تجدید نظر در فرایند یاددهی، یادگیری، روش های تدریس و صلاحیت های حرفه ای معلمان اشاره می کند. از آنچه گذشته و با مرور برخی از تحقیقات انجام شده به روشنی می توان دریافت که معلمان از مهارت های حرفه ای لازم برخوردار نیستند. در این زمینه، کاستی ها و نارسایی های جدی وجود دارد که در ناکارآمدی آن ها و عملکرد تحصیلی دانش آموزان نقش تعیین کننده ای ایفا می کند. نتایج تحقیق دانش پژوه [۱] نشان داد که مهارت عمومی معلمان دوره ابتدایی از دید معلمان (خودسنجی) و مشاهده گران از حداقل ملاک تعیین شده (۶۰ درصد مهارت های عمومی) بالاتر است. اما میانگین مهارت های اختصاصی آنان با حد متوسط ملاک، تفاوت چندانی ندارد. یافته های پژوهشی ساکا (۲۰۰۹) [۹] با عنوان دیدگاه دانشجویان تربیت معلم در مورد تأثیر تمرین مدرسه ای بر توسعه مهارت های حرفه ای آنان، نشان داده است که برای توسعه مهارت های حرفه ای، آگاهی از روش های تدریس در یک مدل آموزشی طراحی شده

این پژوهش به منظور بررسی اثربخشی دروس موضوعی تربیتی (PCK) در کسب صلاحیت های حرفه ای نو معلمان دانش آموخته دانشگاه فرهنگیان فارس انجام شد. روش پژوهش توصیفی از نوع پیمایشی بود. از بین دانش آموختگان رشته ی علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان فارس در سال ۱۳۹۶ نمونه ای به حجم ۱۰۰ نفر به شیوه تصادفی ساده انتخاب شد. برای جمع آوری داده ها از پرسشنامه محقق ساخته که روایی صوری و محتوایی آن به تایید متخصصان رسید و پایایی آن نیز با استفاده از آلفای کرنباخ محاسبه گردید استفاده شد. برای تحلیل داده ها از آزمون ناپارامتریک فریدمن استفاده شد. نتایج نشان داد که: دروس کارورزی دارای بیشترین اثربخشی و دروس تحلیل محتوای کتب درسی از کم ترین اثربخشی برخوردارند. همچنین نتایج نشان داد که تفاوت بین میانگین اثربخشی دروس مذکور در کسب صلاحیت های حرفه ای نو معلمان دانش آموخته دانشگاه فرهنگیان معنادار است.

کلید واژه ها: صلاحیت های حرفه ای، نو معلمان، دانشگاه فرهنگیان، دروس موضوعی تربیتی (PCK)

مقدمه

موفقیت هر نظام آموزشی به میزان زیادی به دانش و مهارت های حرفه ای معلم بستگی دارد. در نظر ژاپنی ها شایستگی هر نظام به اندازه شایستگی معلمان آن است، از این رو، می توان گفت معلم مهم ترین عضو نظام آموزشی در فرایند یاددهی - یادگیری و معمار اصلی نظام آموزشی است [۱]. از طرفی اندیشمندان عصر حاضر، انفجار اطلاعات را نامی در خور و شایسته شرایط و مقتضیات امروز می دانند [۲]. به طوری که تغییرات عمیق در ابعاد مختلف از جمله ساختار برنامه درسی و جمعیت دانش آموزی، صلاحیت های